

Rada
Európskej únie

V Bruseli 27. mája 2016
(OR. en)

9526/16

RECH 208
TELECOM 100

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	8791/16 RECH 133 TELECOM 74
Predmet:	Prechod k systému otvorenej vedy – závery Rady (prijaté 27. 5. 2016)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o prechode k systému otvorenej vedy, ktoré Rada prijala na svojom 3 470. zasadnutí 27. mája 2016.

ZÁVERY RADY O PRECHODE K SYSTÉMU OTVORENEJ VEDY

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

PRIPOMÍNAJÚC

- odporúčanie Komisie zo 17. júla 2012 o prístupe k vedeckým informáciám a ich uchovávaní¹ a oznámenie zo 17. júla s názvom Za lepší prístup k vedeckým informáciám: podpora prínosov verejných investícií do výskumu²;
- všeobecné zásady v rámci programu Horizont 2020³, ktorými sa v rámci verejne financovaného výskumu na úrovni EÚ zabezpečuje otvorený prístup k vedeckým publikáciám a podporuje sa otvorený prístup k výskumným údajom;
- správu Komisie z februára 2015 s názvom Validácia výsledkov verejnej konzultácie na tému Veda 2.0: veda v období zmien⁴;
- oznámenie Komisie zo 6. mája 2015 s názvom Stratégia pre jednotný digitálny trh v Európe⁵, v ktorom sa uznáva význam vedy a výskumu s cieľom podporiť inováciu, najmä dosiahnutím jej cieľa zlepšiť rámcové podmienky pre vedu založenú na údajoch;

---

¹ 12846/12.

² 12847/12.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020).

⁴ Správa k dispozícii na stránke:

http://ec.europa.eu/research/consultations/science-2.0/science_2_0_final_report.pdf#view=fit&pagemode=none

⁵ 8672/15.

- svoje závery z 29. mája 2015 o pláne Európskeho výskumného priestoru na roky 2015 – 2020⁶, v ktorom sa prijal plán EVP a zdôraznilo sa, že je dôležité, aby sa do polovice roka 2016 začali vykonávať hlavné prioritné opatrenia identifikované v pláne, a to aj pokiaľ ide o prioritu 5 „optimálny pohyb znalostí“;
- svoje závery z 29. mája 2015 o otvorenom a prepojenom výskume intenzívne využívajúcom údaje ako hnacej sile rýchlejšej a širšej inovácie⁷, v ktorých sa vyjadrila politická podpora vytvoreniu správnych rámcových podmienok pre výskum a inováciu zameraných na veľké dáta a posilneniu celého hodnotového reťazca údajov v Európe.

Otvorená veda

1. UZNÁVA, že prudký nárast údajov, dostupnosť čoraz výkonnejších digitálnych technológií, globalizácia vedeckej komunity, ako aj narastajúci dopyt zo strany spoločnosti po riešení spoločenských výziev našich čias sú základom prebiehajúcej transformácie a otvorenia vedy a výskumu, čo sa tiež označuje pojmom „otvorená veda“ ovplyvňujúca spôsob fungovania výskumu a organizácie vedy.
2. UZNÁVA, že otvorená veda má potenciál zvýšiť kvalitu, vplyv a prínosy vedy a urýchliť rozvoj poznatkov tým, že sa stanú spoľahlivejšími, účinnejšími, presnejšími, zrozumiteľnejšími pre spoločnosť a lepšie reagujúcimi na spoločenské výzvy, zároveň má potenciál podporiť rast a inováciu prostredníctvom opätovného využívania vedeckých výsledkov všetkými zainteresovanými stranami na všetkých úrovniach spoločnosti a v konečnom dôsledku prispieť k rastu a konkurencieschopnosti Európy.

---

⁶ 8975/15.

⁷ 9360/15.

3. ZDÔRAZŇUJE, že otvorená veda zahŕňa okrem iného otvorený prístup k vedeckým publikáciám a optimálne opätovné využívanie výskumných údajov, občiansku vedu a etiku vo výskume; BERIE NA VEDOMIE, že pre rozvoj otvorenej vedy je mimoriadne dôležitý otvorený prístup k vedeckým publikáciám a optimálne opätovné využívanie výskumných údajov; BERIE NA VEDOMIE stanovisko ERAC o otvorených výskumných údajoch⁸ a amsterdamskú výzvu z konferencie o otvorenej vede⁹ zorganizovanej holandským predsedníctvom, ako aj rôzne iniciatívy členských štátov, Komisie a zainteresovaných strán¹⁰; VYZÝVA stálu pracovnú skupinu výboru ERAC pre otvorenú vedu a inováciu, aby posúdila opatrenia navrhované v amsterdamskej výzve, pokiaľ ide o uskutočniteľnosť, účinnosť a stanovenie priorít, a aby o tom podala správu; ZDÔRAZŇUJE, že sú potrebné koordinované opatrenia všetkých zúčastnených partnerov: Komisie, členských štátov, občianskej spoločnosti a zainteresovaných strán¹¹.

Platforma pre politiku otvorenej vedy a európska agenda v oblasti otvorenej vedy

4. BERIE NA VEDOMIE, že Komisia vytvorila platformu pre politiku otvorenej vedy¹², ktorej cieľom je ďalej rozvíjať politiku európskej otvorenej vedy a podporovať využívanie najlepších postupov zainteresovanými stranami, a to aj pokiaľ ide o otázky, akými sú úprava systémov odmeňovania a hodnotenia, alternatívne modely publikovania s otvoreným prístupom a správa výskumných údajov (vrátane archivácie), altmetrika, orientačné zásady optimálneho opätovného využívania výskumných údajov, rozvoj a využívanie noriem a ďalšie aspekty otvorenej vedy, ako napríklad posilnenie etiky vo vede a rozvoj občianskej vedy; VYZÝVA Komisiu, aby členské štáty a zainteresované strany pravidelne informovala, a to aspoň dvakrát ročne, o prebiehajúcom vývoji a výsledkoch v súvislosti s platformou pre politiku otvorenej vedy.

---

⁸ ERAC 1202/16.

⁹ Konferencia holandského predsedníctva o otvorenej vede – od vízie k činom, Amsterdam, 4. – 5. apríla 2016.

¹⁰ Napríklad rozvoj otvorených vedeckých programov a politík na vnútroštátnej úrovni.

¹¹ Medzi zainteresované strany patria výskumní pracovníci (univerzity, výskumné a technologické organizácie, podniky), organizácie poskytujúce financie, vydavatelia a organizácie poskytujúce služby.

¹² <http://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=open-science-policy-platform>.

5. VYZÝVA Komisiu, aby v spolupráci s platformou pre politiku otvorenej vedy, v úzkej spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými stranami, s prihliadnutím na existujúce iniciatívy zamerané na ďalší rozvoj európskej agendy v oblasti otvorenej vedy a s cieľom ďalej zvyšovať vplyv vedy na spoločnosť ako celok stimulovala účinnú mobilizáciu všetkých potenciálnych poznatkov z otvorenej vedeckej činnosti a venovala sa požiadavkám na odbornú prípravu v oblasti IKT a zručností súvisiacich s údajmi, najmä pokiaľ ide o odborné zručnosti v oblasti správy údajov, prostredníctvom ktorých sa občanom uľahčuje prístup k výskumným výsledkom.

Odstránenie prekážok a posilnenie stimulov

6. SÚHLASÍ s tým, že výsledky výskumu financovaného z verejných zdrojov by mali byť k dispozícii čo najotvorenejším spôsobom a UZNÁVA, že zbytočné právne, organizačné a finančné prekážky prístupu k výsledkom verejne financovaného výskumu by sa mali v čo najväčšej a najvhodnejšej miere odstrániť, aby sa dosiahlo optimálne spoločné využívanie poznatkov, pričom sa v príslušných prípadoch zohľadní potreba využívania výsledkov; NABÁDA Komisiu a členské štáty, aby naďalej spolupracovali s tretími krajinami s cieľom urýchliť proces prechodu k otvorenej vede a zabezpečiť vzájomné výhody súvisiace s otvoreným prístupom k vedeckým publikáciám a optimálne opätovné využívanie výskumných údajov v celosvetovom kontexte.

7. DOMNIEVA SA, že posúdenie kvality vedy by malo byť založené na samotnej práci a malo by sa rozšíriť, aby zahŕňalo posúdenie vplyvu vedy na spoločnosť ako celku, pričom v súčasnosti sa zameriava na ukazovatele založené na vplyve časopisov a počte citácií. NABÁDA Komisiu, členské štáty a zainteresované strany, aby ďalej koordinovaným spôsobom rozvíjali a implementovali iniciatívy na zlepšenie zabezpečovania kvality v rámci svojich systémov preskúmania a hodnotenia. ZDÔRAZŇUJE, že treba zaviesť stimulačné mechanizmy zamerané na odmeňovanie výskumných pracovníkov (a zainteresovaných strán v oblasti výskumu) za poskytnutie výsledkov svojho výskumu na ich opakované využitie; VYZÝVA Komisiu, platformu pre politiku otvorenej vedy, členské štáty a zainteresované strany, aby preskúmali možné mechanizmy zamerané na zmenu spôsobov vedeckého bádania vrátane aktivít v oblasti odbornej prípravy a zvyšovania informovanosti. VYZÝVA Komisiu, aby prostredníctvom platformy pre politiku otvorenej vedy spolupracovala najmä na stimuloch v záujme vytvorenia medzinárodne uznávaného systému citovania dát, pričom využije iniciatívy a odborné znalosti, ktoré už existujú.
8. VÍTA oznámenie Komisie z 9. decembra 2015 s názvom Kroky smerom k modernému, európskejšiemu rámcu autorských práv¹³ a SO ZÁUJMOM OČAKÁVA legislatívne návrhy Komisie, ktoré sú v ňom obsiahnuté; ZDÔRAZŇUJE význam posilnenia konkurencieschopnosti EÚ a jej vedúceho postavenia v oblasti technológií a výskumu, a to aj tým, že by sa výskumným organizáciám verejného záujmu umožnilo vykonávať hĺbkovú analýzu textu a údajov obsahu, ku ktorému už majú zákonný prístup, na účely vedeckého výskumu; ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné, aby Komisia a členské štáty pokračovali vo svojej podpore a tým sa všetkým subjektom a organizáciám vrátane občanov, vedcov, podnikov a MSP umožnilo využívať výsledky výskumu financovaného z verejných zdrojov, ku ktorým už majú zákonný prístup.
9. DOMNIEVA SA, že optimálny prístup a opätovné využitie výsledkov vedeckej práce možno zlepšiť, ak si výskumní pracovníci alebo ich zamestnávateľia ponechajú autorské právo svojich vedeckých prác; VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby preskúmali právne možnosti na prijatie opatrení v tejto súvislosti a podporili využívanie modelov udeľovania licencií, akou je napríklad licencia „Creative Commons“, na vedecké publikácie a súbory výskumných údajov.

---

¹³ 15264/15.

Otvorený prístup k vedeckým publikáciám

10. VÍTA otvorený prístup k vedeckým publikáciám¹⁴ ako štandardnú metódu publikovania výsledkov verejne financovaného výskumu; UZNÁVA, že úplný prechod na otvorený prístup by sa mal zakladať na spoločných zásadách, ako je transparentnosť, etika výskumu, udržateľnosť a spravodlivá tvorba cien a ekonomická životaschopnosť; a VYZÝVA členské štáty, Komisiu a zainteresované strany, aby odstránili finančné a právne prekážky a podnikli potrebné kroky na úspešné vykonávanie vo všetkých vedeckých oblastiach vrátane osobitných opatrení pre disciplíny, v ktorých prekážky bránia pokroku.
11. VYZÝVA Komisiu, aby spolu so zúčastnenými stranami a členskými štátmi vypracovali a podporovali opatrenia na zaručenie optimálneho dodržiavania ustanovení pre otvorený prístup k vedeckým publikáciám v rámci programu Horizont 2020; NABÁDA členské štáty, aby spolupracovali so zainteresovanými stranami na rovnakom postupe na vnútroštátnej úrovni v súvislosti s verejne financovaným výskumom.

---

¹⁴ Na účely týchto záverov sa pod „otvoreným prístupom k vedeckým publikáciám“ rozumie ich voľná dostupnosť na verejnej internetovej stránke, pričom každý používateľ k nim získa prístup na účely čítania, stiahnutia, kopírovania, šírenia, tlače, vyhľadávania alebo prepojenia k úplnému zneniu týchto článkov, prehľadávania na účely indexácie, ich prenosu vo forme dát do softvéru alebo iného zákonného využitia bez finančných, právnych alebo technických prekážok. Jediným obmedzením, pokiaľ ide o reprodukciu a šírenie, a teda jedinou úlohou autorských práv v tejto oblasti, by malo byť poskytnúť autorom možnosť kontroly integrity svojej práce a právo na riadne uznanie a citovanie (hlavný zdroj: Iniciatíva otvoreného prístupu – Budapešť 2002, k dispozícii na: <http://www.budapestopenaccessinitiative.org/read>).

12. SÚHLASÍ, že bude ďalej posilňovať začleňovanie otázky otvoreného prístupu k vedeckým publikáciám, tým, že sa bude naďalej podporovať prechod na okamžitý otvorený prístup, ktorý by sa do roku 2020 mal stať štandardnou metódou, pričom sa budú používať rôzne modely a nákladovo efektívnym spôsobom, bez obmedzení alebo s čo najkratšími obmedzeniami a bez finančných a právnych bariér, berúc do úvahy rozmanitosť výskumných systémov a disciplín, pričom otvorený prístup k vedeckým publikáciám by sa mal dosiahnuť pri úplnom dodržiavaní zásady, že žiadnemu výskumnému pracovníkovi by sa nemalo brániť publikovať; VYZÝVA Komisiu, členské štáty a príslušné zainteresované strany vrátane organizácií, ktoré financujú výskum, aby tento prechod urýchlili; a ZDÔRAZŇUJE význam jasných dohôd týkajúcich sa vedeckej publikačnej činnosti.
13. VYZÝVA všetkých partnerov, aby sa zapojili do synchronizovaného úsilia o dosiahnutie tohto cieľa, ako aj priebežných medzníkov¹⁵ na rok 2018; VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby počas tohto obdobia zabezpečili dôkladné pravidelné monitorovanie prostredníctvom národných kontaktných bodov¹⁶ a aby ho čo najviac zosúlادili s monitorovaním pokroku EVP; ŽIADA Komisiu, aby pomohla členským štátom a zainteresovaným stranám budovať odborné kapacity a uľahčiť výmenu informácií, napríklad prostredníctvom projektov financovaných EÚ zameraných na tento účel.

Optimálne opätovné využívanie výskumných údajov

14. ZDÔRAZŇUJE, že výskumné údaje pochádzajúce z verejne financovaných výskumných projektov by sa mohli považovať za verejný majetok a NABÁDA členské štáty, Komisiu a zainteresované strany, aby optimálne opätovné využívanie výskumných údajov stanovili za východiskový bod, pričom sa uznáva, že z dôvodu otázok práva duševného vlastníctva, ochrany osobných údajov a ich dôverného charakteru, bezpečnosti, ako aj svetovej hospodárskej konkurencieschopnosti a iných oprávnených záujmov sú potrebné rôzne režimy prístupu. Preto by hlavnou zásadou optimálneho opätovného využívania výskumných údajov malo byť: „tak otvorené, ako je len možné, tak uzavreté, ako je potrebné“.

---

¹⁵ Tieto medzníky zahŕňajú „zlatý“, „hybridný“ a „zelený“ otvorený prístup.

¹⁶ Podľa odporúčania Komisie zo 17. júla 2012 o prístupe k vedeckým informáciám a ich uchovávaní (12846/12).

15. VÍTA zámer Komisie postupovať tak, aby výskumné údaje získané v rámci programu Horizont 2020 boli štandardne otvorené¹⁷, a zároveň uznáva právo výnimky odôvodnenej na základe práv duševného vlastníctva, ochrany osobných údajov a dôvernosti, bezpečnostných otázok a iných oprávnených záujmov; VYZÝVA Komisiu, aby podporovala správu údajov – vrátane odbornej prípravy a zvyšovania povedomia – a aby vykonávala plány správy údajov ako neoddeliteľnú súčasť výskumného procesu a naďalej umožňovala krytie nákladov, ktoré sa vynakladajú na správu údajov a prípravu výskumných údajov, v rámci programu Horizont 2020; NABÁDA členské štáty a zainteresované strany, aby vypracovali príslušné stratégie a využívali plány správy údajov ako štandardný vedecký postup v rámci svojich vnútroštátnych výskumných programov.
16. ZDÔRAZŇUJE, že príležitosti na optimálne opätovné využívanie výskumných údajov sa môžu zrealizovať, len ak budú údaje vyhľadateľné, prístupné, interoperabilné a opätovne využiteľné (t. j. v súlade so zásadami FAIR – findable, accessible, interoperable, re-usable) v rámci bezpečného a dôveryhodného prostredia; PRIPOMÍNA dôležitosť uskladňovania, dlhodobého uchovávanía výskumných údajov a ich spracovanie so zohľadnením kapacity výskumnej skupiny alebo organizácie a zabezpečením existencie metaúdajov na základe medzinárodných noriem; NABÁDA členské štáty, Komisiu a zainteresované strany, aby vo výskumných programoch a mechanizmoch financovania dodržiavali zásady známe pod skratkou FAIR.

---

¹⁷ Oznámenie Komisie z 19. apríla 2016 s názvom „Európska iniciatíva v oblasti cloud computingu – budovanie konkurencieschopnej dátovej a znalostnej ekonomiky v Európe“.

17. BERIE NA VEDOMIE oznámenie Komisie z 19. apríla 2016 o „Európskej iniciatíve v oblasti cloud computingu – budovanie konkurencieschopnej a znalostnej ekonomiky v Európe“¹⁸ a UZNÁVA, že Európa môže mať prospech z otvoreného európskeho cloudu pre vedu¹⁹, ktorým sa okrem iného umožní bezpečné a dlhodobé skladovanie, efektívna analýza a používateľsky jednoduché (opätovné) použitie výskumných údajov naprieč hranicami a vednými disciplínami; VYZÝVA Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými stranami preskúmala primerané rámce riadenia a financovania, pričom dostatočne zohľadní existujúce iniciatívy a ich udržateľnosť, ako aj rovnaké podmienky v rámci celej Európy.

Nadväzujúce opatrenia

18. VYZÝVA Komisiu, členské štáty a zainteresované strany, aby prijali potrebné kroky potrebné na to, aby sa otvorená veda stala skutočnosťou, a aby presadzovali potrebu koordinovaných opatrení v rámci príslušných multilaterálnych a medzinárodných fór, ako aj fór na úrovni štátov a EÚ; VYZÝVA Komisiu, aby členské štáty informovala o práci prebiehajúcej v rámci platformy pre politiku otvorenej vedy a zapojila ich do nej a aby koordinovala svoju činnosť s členskými štátmi, pričom SÚHLASÍ s tým, že bude spolu s Komisiou a platformou pravidelne posudzovať dosiahnutý pokrok, a to počnúc najneskôr o rok.

---

¹⁸ 8099/16.

¹⁹ Európsky cloud pre otvorenú vedu bude spájať existujúce infraštruktúry vedeckých dát, ktoré sú v súčasnosti roztrúsené v rôznych vedných disciplínach a členských štátoch.